

אֶשֶׁת חַיִּל – סוּד הַנִּיצְחוֹן

פרשה ומימושה – שבת לך לך – ומלחמת 'חרבות הברזל' תשפ"ה
הרב אליעזר חיים שנוולד

בתפילה להצלחת חיילי צה"ל ולשמירתם לבל יאונה להם כל רע, לרפואת כל הפצועים ולהשבת החטופים.

ל'נשות החיל' החזקות שאינן נשברות למרות 50 הקושי ואינן משדרות מצוקה לבעליהן. אדרבא, הן תומכות בהם ומאפשרות להם להתרכז במשימה ובשליחות של הניצחון במלחמה. אלו הרואות בכך שותפות במשימה וגאות בכך. ה"ידישע מאמע" שהייתה ל"אשת חיל" – סוד הניצחון.

המלחמה גבתה מאתנו קרבנות יקרים של גיבורים מופלאים בחייהם ובמותם. פעם אחר פעם יצאנו ללוחם בדרכם האחרונה. אל מול ארונותיהם הדוממים האזנו להספדים של 60 משפחותיהם הכואבות: של האבות והאימהות, נשות החללים, האחים, הבנים והבנות, הסבים והסבתות. שיעורים כואבים, מאלפים, מצמררים ומעצימים על גבורת בני המשפחות ששכלו את היקר להן מכל. מעמדים שחשפו בפני הציבור את הגיבורות הסמויות – את נשות החיל ששכלו את בעליהן, שעמדו כצוק איתן, חזקות, מחזקות, גאות בשליחות של בעליהן, מלאות אמונה ותקווה. זהו שיעור חי לכל עם ישראל, על איך הכאב הצורב הבלתי ניתן 70 לתיאור מחשל את נשות החיל כברזל, ועד כמה כולנו צריכים להוקירן על המחיר הכבד שהן שילמו להגנת המדינה.

גבורתן של נשות החיל מלווה אותנו לאורך כל הדורות: "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים" (סוטה יא ב). וכן לעתיד: "ואין הדורות נגאלים אלא בזכות נשים צדקניות שבדור, שנאמר: "זָכַר חֶסֶד וְאֶמּוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל" (שם / תהלים / צ"ח ג'), לבני ישראל לא נאמר אלא "לבית ישראל" (מדרש 80 זוטא - רות ד).

ועל כן: "גדולה הבטחה שהבטיח הקדוש ברוך הוא לנשים יותר מן האנשים, שנאמר (ישעיהו ל"ב): "נָשִׁים שֶׁאֵינָנָה קִמָּנָה שְׂמִיעָנָה קוֹלֵי בָנוֹת בְּטָחוֹת הָאֵזְנָה אֶמְרָתִי" (ברכות יז א). בפרשיות הקרובות נלמד על אברהם אבינו, אבי האומה, ושרה אמנו אִמָּה של האומה. על יציאתם לדרך, למסע הדורות של הקמת עם ישראל בארץ ישראל, ועל התמודדותם עם הנסיונות והאתגרים. אמנם לפני הקלעים

כמה דברים חשובים למדנו על עצמנו במלחמה האחרונה! מלחמה בשבע זירות בו 10 זמנית, שנמשכת למעלה משנה – כמוה לא ידענו בעבר. בין היתר, למדנו על איכותם ותרומתם היחודית של יחידות המילואים, שניצבות בקדמת חזית הלחימה. בלעדיהם, צה"ל אינו יכול להתמודד עם היקף משימותיו, להכריע ולנצח! מאז תחילת המלחמה, יחידות המילואים נקראו לשלוש וארבע תקופות שרות ארוכות.

"גבורה" משמעה התגברות והתמודדות עם קושי, ואינה רק מול אויב בשדה הקרב. שיעורי 20 גבורה וחוסן רבים למדתי במלחמות ובפעילות המבצעית בהם השתתפתי ממפקדי ורבותי, יותר מהם מפקודי ומתלמידי, אך יותר מכולם – מגבורת נשות החיל שבבית, בעורף.

כאשר אנו מעלים על נס את תרומתם וגבורתם של המילואימניקים והלוחמים, חובה עלינו להזכיר את גבורתן של נשותיהם ונשות אנשי הקבע, שתומכות בבעליהן ושל אימהות הלוחמים. כאשר הלוחמים נמצאים בפעילות מבצעית, ישנה דריכות והתרכזות במשימה, 30 אשר משכיחה את הפחד והדאגה. לעומת זאת מי שנמצא מאחור, בבית, באי-ודאות ובציפייה דרוכה, מתמודד עם מתחים ועומס נפשי גבוה.

גבורת הנשים שבבית, בעורף, אינה מסוקרת והיא סמויה מן העין. נשות החיל שנשארות תקופות ארוכות לבד עם הילדים, כאשר בחלק מהמקרים אלו משפחות גדולות וברוכות ילדים, נושאות את כל עומס של החזקת הבית, החינוך וגידול הילדים על כתפיהן. זה אתגר כפול כי גם הילדים לחוצים דואגים וזקוקים 40 לחיזוק הרוח. חלקן גם מאזורים שבהם מידי פעם צריך לרוץ לבד עם הילדים על הידיים לממדי"ם או למקלטים. ביניהן נשים בהריון, ונשים שילדו כאשר הבעל בלחימה, והן לבד. נשים שבמקביל גם מחזיקות את המשק או את העסק המשפחתי. מעל לכל, גבורתן באה לידי ביטוי בהתמודדות מעוררת הערצה עם הדאגה לבני זוגן ועם החרדה שזר לא יבין; החשש מ'הדפיקה בדלת' והלילות ללא שינה. הוקרה

לך לך – אל הלא נודע לפרוץ דרך חדשה

"ויאמר ד' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשה לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך ויהיה ברכה" (בראשית יב)

לך לך אברהם והנחתי מארצך וממולדתך קח את משפחתך ממקומך וצא לדרכך אל הארץ הנעלמה אשר אראך אל הלא-נודע והנסתתר מתבוננתך

צא למסע הדורות אשר יצאו ממך מנסיון לנסיון ומדרגה לדרגה ביכלתך מסע הנצח של עבודתך ובחירתך שאין לו סוף וסיום וזוהי זכותך.

לך לך לטובתך להנאתך ולהתקדמותך זהו אתגרך בחיך וזהו נסיוןך לפריצת דרך חדשה ולגלוי עתידך להפיץ אמונה אהבה וחסד בעולמך.

לך לארץ הטובה אשר אתן לזרעך שם אגדלה שמך בעולמים ואברכך משם אודיע בעולם טבעך וגדולתך שם לגוי גדול אעשה ואמה על שמך

ומאז, אבינו אברהם, אנו צועדים בדרךך

ניצוצי נחמה

רעיון חרוז מהפרשה

לזכר אימי מורתי מרת נחמה שנוולד ז"ל

50

מתמקד הכתוב באברהם, אולם מאחרי הקלעים שרה מובילה את קבלת ההחלטות בצמתים הגורליים. אחת הדוגמאות לכך היא ההכרעה הגורלית במחלוקת כיצד יש להתנהל מול ישמעאל והגר: "ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה" (בראשית כא יב). "מכאן אתה למד שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות" (תנחומא שמות א). במקום אחר 10 הראינו שלאורך ההיסטוריה היהודית המשתקפת בתנ"ך, בכל צמתי הדרכים הגורליות לעתיד עם ישראל ניצבה "אשת חיל" - דמות נשית שהשפיעה על ההכרעה הגורלית, גם אם היא נמצאה מאחורי הקלעים.

60

לפי חז"ל, הפרק "אשת חיל" (משלי לא) נאמר כהספד של אברהם על שרה (תנחומא חיי שרה ד). אנו נוהגים לזמר אותו לנשותינו מידי שבת (במדרש משלי הפרק הוא שיר הלל לכלל נשות התנ"ך). במלחמה מקבלים הפסוקים משמעות 20 עוצמתית: "אשת חיל מי ימצא וגו'. בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר" (שם פס' יא). "בטח - כשאין האיש בביתו יבטח בה שתשמור כל אשר בבית, ובמקום שהוא שם לא יחסר מלשול שלל, כי לא יהיה נבהל וממהר לביתו מפחד חסרון מה בבית" (מצודות שם).

70

"אשת חיל", אשר "עוז והדר לבושה", המלווה ותומכת בבניה ובבעלה היוצאים לקרב ההגנה על האומה, ובמיוחד זו שהשכול עלה בחלונה, ויקירה לא שב מהקרב ולא יוכל 30 להתקיים בה: "קמו בניה ויאשרוה" או: "בעלה ויהללה". היא סוד נצחוננו וכל האומה צריכה להוקירה ולומר לה: "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלן", באמונה, בגבורה, בחוסן ובתקוה. ועל כך: "יתנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה" (שם).

80